

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE
(Čakovec)

PREDMET: Terenska istraživanja kajkavskih mjesnih govora

DIPLOMSKI RAD

Ime i prezime pristupnika: Doroteja Lepoglavec

TEMA DIPLOMSKOG RADA: Mali rječnik govora Salinovca

MENTOR: dr. sc. Đuro Blažeka

Zagreb, srpanj 2016.

Sažetak	3
Summary	4
1. UVOD.....	5
2. SALINOVEC.....	6
2.1 Zemljopisni položaj i demografske odrednice.....	6
2.2 Povijest Salinovca.....	6
2.3 Društveni život.....	7
3. TEMELJNE JEZIČNE OSOBINE GOVORA SALINOVCA ..	9
3.1 Imenice	9
3.2 Pridjevi	9
3.3 Zamjenice.....	10
3.4 Brojevi.....	11
3.5 Glagoli.....	11
3.6 Prijedlozi	14
3.7 Prilozi	15
3.8 Uzvici	16
3.9 Veznici	16
4. MALI RJEČNIK GOVORA SALINOVCA	18
5. PREGLED PO SEMANTIČKIM POLJIMA.....	56
6. ZAKLJUČAK.....	61
LITERATURA.....	62
Životopis	63
Izjava o samostalnoj izradi diplomskog rada.....	64

Sažetak

Salinovec je naselje na sjeverozapadu Republike Hrvatske i pripada općini Ivanec. O samoj povijesti Salinovca nema podataka osim spominjanja na Austro - ugarskoj vojnoj karti iz 18. stoljeća. Međutim, smatra se da je naselje nastalo s razvitkom grada Ivanca koji se spominje 1396. godine. Da su Salinovčani u povijesti bili društveno aktivni, svjedoče zapisi Ivančana Franje Hrga koji u svojim *Ivanečkim kalendarima* spominje *Seoske igre starih sportova* koje su se održavale svake godine od 1984. u Salinovcu. Osim toga, od 1953. godine djeluje *Dobrovoljno vatrogasno društvo Salinovec*, a 1999. godine osnovano je *Kulturno – umjetničko društvo Salinovec* s ciljem očuvanja starih običaja, pjesama i plesova Salinovca. Uza sve to, Salinovec *ed negda* ima školu koju su pohađali, a pohađaju i danas, mještani Salinovca, ali i stanovnici okolnih sela, Ivanečkog Vrhovca, Ivanečke Željeznice i Stažnjeva.

Ivanečki govor je arhaičan, pa mu je mjesto u skupini zagorsko – bednjanskih govora (prema Ivšić, 1936). Budući da Salinovec pripada općini Ivanec, obilježja ivanečkog i salinovečkog govora ne razlikuju se previše. Stoga ću u ovom diplomskom radu govoriti o temeljnim obilježjima salinovečkog govora koja su vrlo slična obilježjima ivanečkog govora. U tome će mi pomoći 300-tinjak riječi koje sam prikupila od mještana Salinovca. Kako bih što vjernije prikazala govor svoga sela, uz svaku sam riječ u rječniku napisala rečeničnu potvrdu i stavila naglasak.

Želja za očuvanjem salinovečkog govora, a prvenstveno ljubav prema mjestu iz kojeg dolazim te očuvanje njegove kulturne baštine, koju je u moje srce utkalo članstvo u *Kulturno – umjetničkom društvu Salinovec*, ciljevi su ovoga diplomskoga rada. Smatram da nema ničeg ljepšeg nego učiniti nešto za svoje selo i spasiti leksik od zaborava.

KLJUČNE RIJEČI: naselje Salinovec, zagorsko – bednjanski govor, rječnik, obilježja govora Salinovca

Summary

Salinovec is a village located in the northwest part of the Republic of Croatia and belongs to the municipality Ivanec. There is no other data which refers to the history of Salinovec, except the mention in the Austro - Hungarian military map from the 18th century. Recorded evidence of social activity of people of Salinovec is in Ivanec calendars, written by Franjo Hrg from Ivanec, where he mentioned village games of old sports, which were held every year from 1984. in Salinovec. Furthermore, there is a volunteer fire department active from 1953., and in year 1999. folklore society Salinovec were established. Salinovec also has school which residents of Salinovec and surrounding villages attended, like Ivanečki Vrhovec, Ivanečka Željeznica, and Stažnjevec.

Ivanec speech is archaic, having it's place in the group of Zagorje - Bednja speech (according to Ivšić, 1936). Since Salinovec belongs to the municipality Ivanec, features of Ivanec and Salinovec speech do not differ so much. In this thesis I will talk about the basic characteristics of Salinovec speech that are very similar to the characteristics of Ivanec speech, and in that, 300 words I gathered from locals of Salinovec will help me. Next to each word in dictionary, I wrote a sentence corroboration and ephasis on accent, so I could portray the speech as accurately as possible.

The objectives of this thesis, which membership in folklore society Salinovec glued in my heart, are desire to maintain Salinovec speech, love for my birthplace and the preservation of its cultural heritage. I think that there is nothing more beautiful than to do something for your own village and save your vocabulary from oblivion.

KEYWORDS: village Salinovec, Zagorje - Bednja speech, dictionary, features speech Salinovec

1. UVOD

Budući da sam, kao članica KUD-a Salinovec, njegovateljica kulturne baštine i samim time itekako svjesna važnosti očuvanja narodnih običaja, pjesama i plesova koji su stoljećima povezivali ljude i krajeve, odabrati temu diplomskoga rada nije mi predstavljalo problem. Svijest o važnosti očuvanja izvornog govora, a ponajprije već pomalo zaboravljenih riječi, potaknula me da upravo govor sela Salinovca bude tema mog diplomskog rada.

Stoga, u nastavku ovoga rada donosim zemljopisni položaj i demografske odrednice te povijest i društveni život sela Salinovec, a zatim i jezične osobine te, kao krunu ovoga rada, rječnik govora Salinovca. Rječnik sadrži riječi prikupljene od mještana Salinovca koji, uz riječi koje se i danas koriste, sadrži riječi koje polako padaju u zaborav. Riječi su zapisane tako da se uz svaku nalazi i rečenična potvrda iz koje je vidljivo kada se upotrebljava ili se upotrebljavala određena riječ. Osim toga, za svaku riječ označila sam i mjesto naglaska.

Svjesna činjenice da je zapisa o mojem selu vrlo malo, a ljudi željnih za očuvanjem i istraživanjem njegova kulturnog i leksičkog bogatstva mnogo, ovim radom želim doprinijeti očuvanju baštine i leksika svojega sela. Smatram da prikupljanjem i zapisivanjem leksika Salinovca čuvam njegovo bogatstvo, kulturno i leksičko, što je i cilj ovog diplomskog rada.

2. SALINOVEC

2.1. Zemljopisni položaj i demografske odrednice

Salinovec je malo naselje u podnožju planine Ivanščice, nedaleko grada Ivanca. Naselje pripada općini Ivanec, a nalazi se na zapadnom dijelu Varaždinske županije i zauzima južni dio mikroregije nazvane Gornjim porječjem rijeke Bednje. U općinu Ivanec, osim Salinovca, spada još dvadeset i osam naselja: Bedenec, Cerje Tužno, Gačice, Gečkovec, Horvatsko, Ivanec, Ivanečka Željeznica, Ivanečki Vrhovec, Ivanečko Naselje, Jerovec, Kaniža, Knapić, Lančić, Lovrečan, Lukavec, Margečan, Osečka, Pece, Prigorec, Punikve, Radovan, Ribić Breg, Seljanec, Stažnjevec, Škriljevec, Vitešinec, Vuglovec i Željeznica.¹ Prema zadnjem popisu stanovništva, iz 2011., Salinovec broji 512 stanovnika i to u 146 kućanstava.

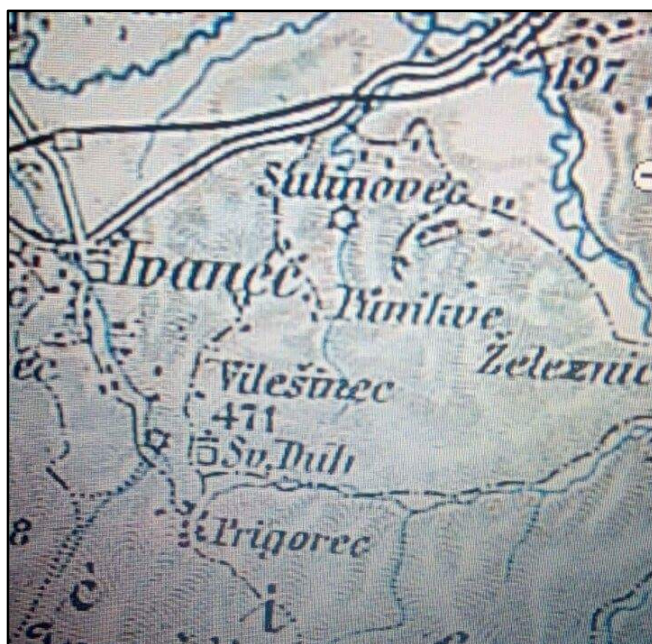
2.2 Povijest Salinovca

O povijesti Salinovca nema mnogo zapisa, stoga je teško odrediti i vrijeme spominjanja. Salinovec se spominje na Austro-ugarskoj vojnoj karti iz 18. stoljeća, a budući da je dio općine Ivanec, pretpostavlja se da se razvio s nastankom samog grada čemu svjedoče spominjanja u *Ivanečkim kalendarima* Franje Hrga. Ivanečki kraj zabilježen je na svim arheološkim kartama svijeta kao jedno od prvih boravišta ljudske vrste i spominje se 1396. godine. Postanak Ivanca povezan je s redom Svetog Ivana Jeruzalemskog, poznatijeg pod nazivom – ivanovci. Ivanec je ime dobio po kapeli Sv. Ivana Krstitelja koju su ivanovci podigli na području današnjeg Ivanca. Prvobitni naziv naselja glasio je općina Svetog Ivana, a tijekom vremena ostali su toponimi Ivanec i Ivanščica.²

¹<http://www.ivanec.hr/22-stanovnistvo>, 21. 6. 2016.

²<http://www.ivanec.hr/20-o-ivancu>, 21. 6. 2016.

Slika 1. Salinovec na Austro – ugarskoj vojnoj karti iz 18. stoljeća

Izvor: <http://mapire.eu/en/map/firstsurvey/?bbox=1793717.0862637404%2C5814118.698520663%2C1806768.7088434342%2C5819765.483985231>, 21. 6. 2016.

U samom središtu Salinovca nalaze se dvije škole, jedna stara koju su pohađali učenici iz Salinovca i okolnih sela – Ivanečkog Vrhovca, Ivanečke Željeznice i Stažnjevca te nova škola u sastavu osnovne škole u Ivancu.

2.3 Društveni život

Da je Salinovec imao bogatu kulturnu povijest svjedoče brojna kulturna zbivanja od kojih valja izdvojiti *Seoske igre starih sportova* iz 1984. godine i nešto mlađe, ali ne manje važnije, *Kulturno – umjetničko društvo Salinovec*, osnovano 1999. godine. Uz njih, spominje se i *Dobrovoljno vatrogasno društvo Salinovec* koje djeluje od 1953. godine. *Društvo za športsku rekreaciju Salinovec*, osnivač *Seoskih igara* i *Kulturno – umjetničko društvo Salinovec* svojim aktivnostima – starim sportovima te običajima, pjesmama i plesovima svjedoče bogatoj kulturnoj povijesti Salinovca.

Slika 2. Seoske igre starih sportova

Izvor: <http://www.ivanec-turizam.hr/index.php/obicaji-i-manifestacije/seoske-igre-u-salinovcu>, 21. 6. 2016.

Slika 3. Kulturno – umjetničko društvo Salinovec

Izvor: *osobna arhiva*

3. TEMELJNE JEZIČNE OSOBINE GOVORA SALINOVCA

Budući da Salinovec pripada općini Ivanec i da se razvijao usporedno s njime, obilježja ivanečkog i salinovečkog govora ne razlikuju se previše. Prema Ivšiću (1936), ivanečki govor je arhaičan i mjesto mu je u skupini zagorsko – bednjanskih govora. Prema Hrgu (1996), salinovečki su naglasci duži od standardnih naglasaka, pa je ivanečki, odnosno salinovečki govor sporiji od drugih govora u hrvatskom jeziku. U nastavku će se pobliže objasniti obilježja govora kako je to opisao Franjo Hrg u svom radu *Ivanečki govor i rječnik* (1996).

3.1. Imenice

Salinovečki govor ima šest padeža, bez vokativa koji se u potpunosti izjednačio s nominativom te *a*, *e* i *i* deklinaciju. Nastavci imenica po padežima koji sudjeluju u promjeni u svim deklinacijama, osim u *a*-deklinaciji, ovise o naglašenosti tako da prvi nastavci nisu, a drugi jesu naglašeni. U nominativu jednine srednjeg roda naglasak može biti i na prvom nastavku.

Za muški rod u jednini vrijedi jednakost akuzativa i genitiva za živo te akuzativa i nominativa za neživo.

Većina jednakosložnih imenica srednjeg roda završava na *'e*: *v'uh'e* (uho), manje ih je na naglašeno *oa*: *sel'oa* (selo), rijeđe su s dva nastavka *p'er'e/p'er'oa* (pero) dok na naglašeno *ua* završava manji broj imenica. Što se pak tiče nejednakosložnih imenica, one produljuju osnovu s *n* i *t*: *v'ime* – *v'im'ena* (vime); *t'el'e* – *t'el'eta* (tele). Ukoliko te imenice znače mladunčad, onda množinu uzimaju od srodnih imenica muškog roda: *t'el'e* – *t'eliči* (tele – telad).

Kod imenica ženskog roda postoji pravilo da u genitivu jednine *e*-deklinacije dolazi nastavak *e*, a u dativu i lokativu jednine *e/e*. U nekim

riječima palatalnih osnovagdje dativ i lokativ jednine završava na *i* (kao *h'íža* - kuća) dolazi do promjene naglaska: *hi'ži*, dok riječ *m'eša* (misa) naglasak mijenja samo u lokativu: *m'eši*. Akuzativ i instrumental jednine nastavkom su jednaki, ali uvijek s drugačijim naglaskom: *ž'en'o* – *ž'en'o* (ženu- ženom).

3.2.Pridjevi

Pridjevi u pozitivu imaju neodređeni i određeni oblik, s time da neodređeni oblik nemaju svi, ponajprije posvojni i gradivni, ali ni mnogi drugi. Deklinacija pridjeva i deklinacija imenica u ženskom rodu nastavcima se ne razlikuju. Kod neodređenog oblika muškog roda u nominativu jednine stoji nulti nastavak, a kod mnogih pridjeva oblici se razlikuju i naglaskom: *d'ober* – *d'abri* (dobar – dobri). Kod neodređenog oblika srednjeg roda u nominativu jednine stoji nastavak *e*. Posvojni pridjevi se zamjenjuju konstrukcijom *ed* (od) s genitivom koja ne mora imati atribut: *T'ua j'e čer'in'e* ili *T'ua j'e ed let/ č'eri* (to je kćerino). Predmetkom *pre* tvore se pridjevnice uvećanice (npr. *pr'ev'eliki* - preveliki), dok se nepotpuno djelomično svojstvo izriče pomoću priloga *nap'ual s'uhi* (polusuhi). Prilozi nastali od pridjeva oblikom i naglaskom jednaki su srednjem rodu neodređenih pridjeva. Razlika je kod priloga nastalih od posvojnih pridjeva na *ski* i *čki* koji su jednaki nominativu njihova muškog roda. On može dobiti prijedlog *pe* (po): *gosp'oadski/ pe gosp'oadski* (gospodski).

Najveći broj pridjeva ima dvojako stupnjevanje. Prosti komparativ tvori se od pridjevske osnove formantom *š* i pridjevnim nastavcima. Pred formantom mogu biti sufixi *Ø*, *e*, *je*, *ie* ili *j*, a moguće su glasovne promjene poput palatalizacije, ispadanja nepostojanog *e*, otpadanja sufixa *ak* < *ok* te *ek*, kao i zamjenjivanje *t*, *d* s *j*: *č'ist* (čist) – *č'isteši* (čišći); *kr'atek* (kratak) – *kr'ajši* (kraći); *t'enek* (tanak) – *t'enši* (tanji) i slično. Nepravilnu prostu komparaciju imaju pridjevi *d'ober* (dobar) – *b'olši* (bolji); *m'li* (malen) – *m'enši* (manji); *zl'i* (zao) – *g'orši* (gori). Supletivne oblike imaju i neki prilozi koji su nastali od pridjeva: *d'obr'e* (dobro) – *b'olj'e* (bolje); *m'al'e* (malo) – *m'enj'e* (manje); *p'on'e* (mnogo) – *v'iš'e* (više). Složeni komparativ se tvori prilozima u

komparativu *b'oalj'e* odnosno *m'enj'e* i pozitivom: *b'oalj'eb'edast* / *m'enj'eb'edast* (bedastiji/ manje bedast).

Prilikom uspoređivanja koristi se *n'eg* ili *k'ak* s nominativom, odnosno s *'edl'oad* i genitivom: *ml'ajši n'eg ti/ ml'ajši k'ak ti* (mlađi nego ti), *ml'ajši 'ed nas* (mlađi od nas), *ml'ajši 'oad m'en'e* (mlađi od mene). Za složenu komparaciju nema nikakvog ograničenja, dok neki pridjevi i prilozi imaju upravo samo nju: *vr'oči* (vruć) – *b'oalj'e vr'oči*.

Superlativ se tvori od predmetka *n'aj* i komparativa. Međutim, zbog prenaslanske dužine salinovečkog naglasnog sustava, uklapalo bi se i pisanje superlativa kao složenice s dužinom i sa samo jednim naglaskom: *n'ajb'edasteši/n'ajb'oalj'eb'dast* (*n'ajbed'stiji*). Ipak, zadržan je način pisanja iz standardne hrvatske gramatike i pravopisa.

3.3.Zamjenice

Osobne zamjenice *j'a*, *t'i* i povratna *s'eb'e/s'e* imaju nastavke po-deklinaciji u genitivu, dativu, akuzativu i lokativu. Enklitičke oblike osobne zamjenice tvore od neproširene osnove s nastavkom *'e* u genitivu i akuzativu, a u lokativu u enklitičkoj uporabi imaju samo duže oblike. Kraći se oblici obično s glagolskom enklitikom *j'e* sažimaju u jednu nenaglašenu riječ u dativu sa srednjim *e*: *z'el m'e / t'e /s'e <z'el mi / ti /si j'e* (uzeo mi / ti /si je), a u akuzativu s otvorenim *e*: *z'el m'e / t'e /s'e <z'el m'e / t'e /s'e j'e* (uzeo me / te / se je). Kratki dativ povratne zamjenice *si*, govori se i uz neke glagole, pa oni postaju povratnima: *s'esti si* (sjesti), *l'eči si* (leći). Uz neke se glagole, umjesto standardnog *se*, nalazi *si*: *p'ečiv'ati si* (počivati, odmarati se).

Zamjenice *m'i* i *v'i* imaju genitiv, akuzativ i lokativ *n'as*, *v'as*, dativ *n'om*, *v'om* i instrumental *n'omi*, *v'omi*, dok zamjenice *oni* i *one* u trećem licu množine glase *v'un'i/un'i*, *'un'e/vn'e*.

Posvojne zamjenice *m'uj* (moj) i *tv'uj* (tvoj) te povratno-posvojna zamjenica *sv'uj* (svoj) tvore, u svim rodovima i u oba broja, većinu padeža od

kratkim osnovama *m*, *tv*, *sv*: *m'ega* (mojega, moga), *tv'ej'e* (tvojoj). Dativ muškog i srednjeg roda tvori se padežnim nastavkom *u*: *k m'emu det'etu* (k mojem djetetu), a lokativ bez njega: *pri m'em det'etu* (pri mojem djetetu).

Salinovečki govor razlikuje i pokazne zamjenice *'ev'ie*, *t'ie*, *un'ie* (ovaj, taj, onaj), upitne zamjenice za živo *k'ie* i *št'oa* (tko) i neživo *k'oa* (što), upitno-odnosne zamjenice *k'akev* (kakav), *k'uliki* (kolik) i *č'i* (čiji) te neodređene zamjenice *n'eki* (netko), *n'ek'e* (nešto), *n'ike* (ništa) i *s'aki* (svatko).

3.4. Brojevi

Glavni brojevi u salinovečkom govoru su *j'ed'en/j'en* – *j'edn'a/j'en'a* – *j'edn'oa/j'en'oa*, *dv'a* – *dv'ie*, *tr'i*, *č'et'iri/č'etri*, *p'et*, *š'est*, *s'edam*, *'oasam*, *d'ev'et*, *d'es'et*, *jedan'einst*, *dvan'einst...* *dv'oajs(e)ti*, *trid'esti*, *č'etrd'es'et,....st'oa*, *dv'ie st'oa...h'iljada*, *dv'ie h'iljade*, *milij'uan*, *dv'a milij'uan'i* itd., a broji se *j'en*, *dv'a*, *tr'i*, *čet'iri* itd.

Postoje razlike kod brojeva *dv'a* – *dv'ie* te *'obadv'a* – *'obadv'iegdje* se rod razlikuje samo u nominativu i akuzativu, dok su ostali padeži jedinstveni: genitiv i lokativ *dv'ej*i, dativ *dv'ejim* i instrumental *dv'emi*. Na taj način sklanja se i broj *tr'i*. Glavni brojevi veći od tri ne sklanjaju se, nego im padeže nadomještaju oblici zbirnih brojeva: *č'etv'eri/č'et'eri*, *p'et'eri*, *d'es'et'eri*. Redni brojevi su: *p'ervi*, *dr'ugi*, *tr'eći*, *č'et'erti*, *p'eti.. p'et st'uat...* *hiljadu p'eti*, *milij'uan dv'e st'ua č'etrd'es'et č'et'erti* itd.

3.5. Glagoli

Glagoli u salinovečkom govoru imaju infinitiv, supin, prezent, perfekt, futur drugi, kondicional, sadašnji glagolski prilog te radni i trpni glagolski pridjev. Neki glagoli koji u hrvatskom književnom jeziku nisu povratni u salinovečkom govoru jesu (*pl'akati s'e* - plakati), a neki glagoli povratnost izriču dativom zamjenice *si*: *s'esti si* (sjesti).

Infinitiv završava *nati* ili *ći* i ne razlikuje se od hrvatskog standarda. Razlika je kod glagola *'iti/'iti* (ići) i njegovih složenica. Uobičajen je oblik *za* + infinitiv: *'imum ti n'ek'e za r'eći* (imam ti nešto reći).

Supin u rečenici označuje objekt uz glagole kretanja. Postoji razlika nesvršenih glagola s infinitivom na *ti* od standardnog infinitiva po tome što nema krajnjega *i*: *b'om d'oašel d'elat* (doći ću raditi/doći ću da bih radio). Kod svršenih glagola i svih ostalih glagola koji u infinitivu završavaju na *ći* jednak je standardnom infinitivu: *b'om'e vum d'oašli pem'oači* (doći ćemo vam pomoći).

Kod prezenta, prezentska osnova može imati sufikse \emptyset , *e*, *'e*, *j'e*, *'ie*, *'iej'e*, i *o/u/a*, a nastavci su:

JedninaMnožina

1. *mm'e/m'oa/m'oa*
2. *št'e/t'e/t'e*
3. \emptyset *u/o; 'e; ju; eju/'eju/iju*

S obzirom na navedene sufikse prezentske osnove, kao i na naglašenost osnove ili nastavka, slijede primjeri prezenta.

JedninaMnožina

1. *p'iš'em; p'iš'em'e*
2. *p'iš'eš; p'iš'et'e*
3. *p'iš'e; p'išu/p'iš'eju*

Kao i inače u salinovečkom govoru, i ovdje u 1. licu jednine i 1. licu množine, ispred *m*, samoglasniku *a* iz osnove odgovora *u*, odnosno naglašeno i dugo *o/oa*: *imum, 'imum'e* (imam, imamo), *d'om, dam'oa* (dam, dademo). Iznimka je kod pomoćnog glagola *b'iti* (biti): *j'esem* i u složenicama *sam, n'iesem* (sam, nisam), pored rjeđe *j'esum, s'um, n'iesum*.

Nastavci za imperativ za 1. lice jednine i 1. lice množine te za 2. lice množine su sljedeći: \emptyset , *j*, *ej'*/*ej* (2.lice jednine), *i*, *m'e*, *jm'e*, *ejm'e*/*ejm'e*, *'em'e/im'e* (1. lice množine) i za 2. lice množine *t'e*, *jt'e*, *ejt'e*/*'ejt'e*, *et'e*. Uz 3. lice koristi se riječ *n'ek*: *n'ek č'ita* (neka čita).

Perfekt se tvori od nesvršenog prezenta glagola biti i glagolskog pridjeva radnog kojemu u muškom rodu krajnje *l* ne prelazi u *o*: *b'il sam* (bio sam). Niječni oblik je *n'esi gl'ed'el* (nisi gledao), a niječnica se umeće i između enklitike i pridjeva: *ti si n'ie gl'ed'el* (ti nisi gledao).

Futura prvog nema, a futur drugi tvori se od svršenog prezenta pomoćnog glagola i radnoga glagolskog pridjeva: *b'od'em* (ili sažeto *b'om*) *'iš'el* (ići ću). Za izricanje budućnosti kod mnogih svršenih glagola češće se rabe oblici u prezentu: *d'uojd'em* umjesto *b'od'em/b'om d'oaš'el* (doći ću). Pomoćni glagol *biti* budućnost izriče samo oblicima svršenog prezenta *b'od'em* (sažeto *b'om*).

Kondicional se u tvori tako da se pomoćni glagol ne mijenja nego je uvijek *bi*: *j'a bi b'il* (ja bih bio), *m'i bi d'oašli* (mi bismo bili došli).

Što se tiče glagolskih priloga, postoji samo sadašnji glagolski prilog koji se rijetko rabi, a tvore ga prezent nesvršenih glagoli u 3. licu množine s nastavcima *č* i *čki*: *st'ati* (stajati) – *stoj'eč/stoj'ečki*.

Glagolski pridjev radni tvori se kao i u hrvatskom standardnom jeziku. Razlika je u tome što nominativ jednine muškog roda završava na *l*, a u srednjem rodu na *'e*. Glagolski pridjev trpni tvori nastavcima *n*, *na*, *n'e*, i *t*, *ta*, *t'e*. Ispred *n* mogu biti formanti *e*, *'e*, *je*, *j'e* te je za taj govor normalno alternirani *u/o < a*: *zakl'ati* (zaklati) – *z'aklun*, *zakl'oni* (zaklan, zaklani).

3.6. Prijedlozi

Osim glasovnih promjena ovisnih o naglašenosti te o položaju krajnjih suglasnika koji se palataliziraju ili depalataliziraju, odnosno ozvučuju ili obezvučuju, većina prijedloga jednaka je onima u standardnom jezku.

Prema Hrgu (1996), varijantnom prijedlogu s genitivom *s/z/š/ž* značenje ovisi o tome je li postao od *iz* (iz) ili *s* (s) ili mu je značenje gradivno (od) pa je tako: *s k'omena* (*s/iz*/od kamena), *z dr'ieva* (*s/iz*/od drveta), *š čr'iešnje* (*s/iz*/od trešnje). Iste su varijante tog prijedloga i s instrumentalom u značenju *s*: *s k'iem* (s kim), *ž nj'o* (s njom), dok ispred samoglasnika dolazi najčešće kao zvučno *z*: *z 'oaka* (*iz/s* oka), a i bez iznimaka se rabi uz instrumental sredstva: *p 'iš'em* *z 'ualafku* (pišem olovkom).

Česti genitivni prijedlozi su još: *'oad/'ed* – *'oad m'en'e* (od mene); *'ed n'as* (od nas); *'uober - 'uober s'ega* (povrh svega); *zg'uari/zg'oara* – *zg'uari/zg'oara m'en'e* (iznad mene); *ek'uoli* – *ek'uoli m'en'e* (oko mene); *sr'iedi* – *sr'iedi pet'oaka* (usred potoka); *p'oaklje* – *p'oaklje n'as* (poslije nas).

Akuzativni prijedlozi su: *na/n'o/n'o* – *na n'as* (na nas), *n'o njega* (na njega), *n'o nj'e* (na njih); *nad/n'ad/n'ad* – *nad n'as* (nad nas), *n'ad j'enga* (nad njega), *n'ad nj'e* (nad njih); *p'ed/p'uad* – *p'ed n'as* (pod nas), *p'ed nj'ega* (pod njega), *p'uad nj'ih* (pod njih); *za/z'o* – *za n'as* (za nas), *z'o nj'ega* (za njega), *z'o nj'e* (za njih); *v/v'u* – *v n'as* (u nas), *v'u nj'ega* (u njega), *v'u nj'e* (u njih).

Lokativni su prijedlozi: *o –o n'omi* (o nama), *o v'ed'e* (o vodi), *o t'oam* (o tome), *o s'eb'e* (o sebi); *p'e/p'oa* – *pe n'as* (po nas), *p'oa s'eb'e* (po sebi); *v/v'uff* – *v gr'adu* (u gradu), *v'u s'eb'e* (u sebi), *f s'ercu* (u srcu), dok se s instrumentalom slažu *s/z/š/ž*, *nad* (*nad nj'o* – nad njom), *p'ed* (*p'ed nj'o* – pod njom), *pr'ed* (*pr'ed nj'o* – pred njom), *za* (*za nj'o* – za njom) i *m'ed* (*m'ed n'omi* – među nama).

3.7 Prilozi

U daljnjem tekstu navode seprilozi koji se razlikuju u značenju, nepromjenjivi(pravi) prilozi i neki sintagmatski priložni izričaji.

Kod mjesnih se priloga razlikuje značenje s obzirom na mirovanje, pravac i cilj, prema pitanjima 1) *d'e* (gdje), 2) *k'od(er)* (kuda) i 3) *k'om* (kamo). Najčešći su:

- 1) *'oavde* (ovdje), *t'u* (tu), *t'om* (tamo), *tut'om* (tamo), *'unde* (ondje), *n'iegd'er* (negdje), *s'igd'e(r)* (svagdje), *dr'ugr'e(r)* (drugdje), *g'oar'e(ka)* (gore), *d'oalje(ka)* (dolje), *dal'k'e* (daleko), *sp'uadi* (ispod nečega), *zg'uari* (iznad nečega), *sr'iedi* (u sredini), *n'otre* (unutra), *v'uni* (vani), *pr'iek* (prijeko, s one strane)...
- 2) *'oavud('ek)* (ovuda), *t'od(ek)* (tuda), *un'od(ek)* (onuda), *n'kud* (nekud), *s'ikud* (sikud), *dr'ugud* (drugim putem), *p'es'od* (posvuda)...
- 3) *s'im* (ovamo), *t'a/t'om* (tamo), *n'ekum* (nekamo), *n'ikum* (nikamo), *b'il'e k'om* (bilo kamo), *dr'ug'um* (drugamo), *pr'oač* (odatile), *n'apre* (naprijed), *n'akla* (na tlo), *dim'oa* (kući)...

Vremenski su prilozi brojni: *d'a* (kada), *v'ezda* (sada), *'oadma/ m'am* (odmah), *'unda* (onda), *t'aki* (uskoro), *nav'iek/uv'vek/f'urt* (uvijek), *j'oaš* (još), *pr'edi* (prije), *p'a* (opet), *n'aze* (opet), *zar'on* (zarana), *z'utra* (sutra), *l'oni* (lani) i slično.

Načinski prilozi su također brojni: *k'ak* (kako), *t'ak* (tako), *ev'ak* (ovako), *n'ikak* (nikako), *s'ikak* (svkako), *dr'ugač* (drugačije), *ftr'uc* (u inat), *zab'adav* (badava, uzalud), *de kr'aja* (posve), *h'ud'e* (loše) i slično.

Količinski su prilozi: *k'ulike* (koliko), *t'ulik'e* (toliko), *d'oasta* (dovoljno), *pr'ev'eč* (previše), *nap'ual* (napola, upola), *j'oaš* (još), *p'one* (puno, mnogo), *m'ale* (malo) i slično.

Namjerni prilozi su *z'ake* (zašto) i *z'ate* (zato).

3.8. Uzvici

Što se tiče uzvika, u salinovečkom govoru *’oj* ima dva značenja (jao, o): *J’oj, k’ak me b’el’i* (Jao, kako me boli); *J’oj, k’ak je l’iepa* (O, kako je lijepa).

U dozivanju je češće *’ej* nego *’oj*. Kokoši se dozivaju *č’u-č’u-č’u* – prema *č’uča* (koka) i *p’i-p’i-p’i* prema *p’išče* (pile); mačke *m’unjc* i *m’ic* – prema *m’unjcek* (mačić); svinje *g’ojc* i *g’ic* – prema *g’ojcek* (prase) i *g’oda* (svinja). Zaprežnoj stoci kaže se *(h)’ejda* da bi krenula, *č’a* za skretanje udesno, *h’ok* za ulijevo, a za zaustavljanje *v’e*, *v’eha* ili pojačano *v’eha-v’e*; konjima se za skretanje udesno kaže *h’ojc*, za ulijevo *c’i*, a za kretanje natraške *cur’ik*. Za poticanje stoke na pijenje uzvik je *j’ela-jel’a*, a poticanje psa na napad izriče se *p’ujci* (puci).

3.9. Veznici

Većina veznika identična je standardnim oblicima, samo što uz glasovne i naglasne promjene neki imaju i više inačica. Osim pravih veznika, u vezničkoj se službi rabe i druge vezničke riječi (prilozi i zamjenice).

Posebnost ovog govora je vremenski veznik *d’ok* (dok) sa značenjem i čestog *d’a* (kad): *d’ok b’om* (dok budem/ kad budem). *N’iti* se rabi u imenskim i glagolskim sintagmama: *n’ti j’a*, *n’iti t’i* (ni ja, ni ti) - *n’iti v’di*, *n’iti č’uj’e* (niti vidi, niti čuje), a također i uz zanijekane glagole: *Un’a t’ua n’iti ne v’idi* (Ona to i ne vidi).

Najčešći veznici su sljedeći:

- **sastavni** *i*, *pa*, *niti*;
- **rastavni** *’ili*, *’ilji* (ili), *’iliti*;
- **suprotni** *a*, *’alji* (ali), *d’ok* (dok), *pa*, *neg* (nego);
- **isključni** *s’om’e/s’oma* (samo), *s’om’e k’o* (samo što), *jed’in’e* (jedino), *jed’ine k’o* (jedino što), *’osim* (osim), *dr’ugač* (inače);
- **zaključni** *z’at’e* (zato), *’unda* (dakle);

- **vremenski***d'a* (kada), *d'ok* (dok; kad), *č'im*, *p'oklje kak* (pošto, nakon što);
- **uzročni***jer*, *z'ate k'o* (zato što);
- **namjerni** *da*, *k'o bi* (da bi), *k'o n'ej* (da ne bi);
- **pogodbeniče** (ako), *ak* (ako), *če gl'i* (ako i);
- **posljedični***da*, *k'o* (da)
- **dopusni***m'akar*, *če i* (ako i, iako).

4. MALI RJEČNIK GOVORA SALINOVCA

A

afingerm *vješalica za odjeću*

*Št'el s'em si hl'ače na 'afing'er d'esti, al s'em ga n'ie m'oagel n'ajti jer ga pri h'iže f'urt f'ali.

ancugm *odijelo*

*N'em si 'ebl'ek'el 'anc'ug jer je n'ie v'uni t'ak h'ude zim'a.

auspuhm *ispušni otvor*

*V'eč n'aze mu je 'edišel 'ausp'uh na 'autu i to z'ate jer ga je m'ehaničar z'aribal.

B

batači m *gumene čizme*

*D'uok p'eš na nj'ivu 'ebuj si b'atače jer je h'ude v'elike bl'ate.

bieljitiimpf *krečiti*

*Z'id'i su fr'iške b'ieljeni k'o b'oju lj'epši.

biksm *krema za obuću*

*N'iesam zn'al št'o t'uo id'e pr'ema m'eni jer je v k'mici b'il t'ak č'erni k'oda se je z 'biksom n'am'az'al.

blazinaf *madrac punjen perjem*

*N'ajr'ajši sp'im na star'insk'e bl'azine jer m'e f'urt z'misli na m'o b'abicu.

boagecm*siromak*

*K'ak b'oagec 'bistrički se vlj'eč'em jer m'e 'križ'a b'el'e.

brboatunje *impf* *glasanje purana*

*Sak'e jutr'e m'e zb'ud'e pur'oni d'a brb'oacu.

briegm*brdo*

*K'ie s'e b'o splj'iezal na t'ie br'ieg, b'o d'obil bomb'on'e.

britvica*fžilet*

*T'at'a m'e f'urt šp'uota jer si z nj'egvim b'ritvicama n'og'e p'ed'brivum.

brienka*fbačva*

*D'ok n'ek'e t'ešk'e d'ielum, zm'islim se da je v kl'ieti p'ona br'ienka vin'a i m'om mi je l'eže.

C

cifra *f* *cijena*

*V'el'e da je v'eljika kriz'a jer su v štac'un'u c'ifre tak v'eljike da ti p'om'et s'tone.

ciferšljus *m* *zatvarač*

*Č'e je ne'sči 'em'el 'etpr'ieti c'iferšlj'us, r'ekli su mu da mu je m'esnica 'epr'ieta.

conjki *f* *krpe/dronjci*

*Bila j'e t'akva sir'ota k'o je s'oma c'onjk'e n'oasila jer j'e za drug'e n'ie 'em'iola p'enez'e.

copernicaf *vještica*

*Još d'ien d'en'es čuj'em za neku c'opernicu v s'el'u jer ih j'e n'egd'a j'ak'e p'on'e bil'e.

cuoprati*impf* *čarati*

*B'uoj tih'e, da ne zac'uopraš.

cujzekm*ždrijebe*

*Naša k'ebil'a je 'ščer'a na sv'iet d'en'esla m'olega c'ujzeka št'eri mi se m'om d'ep'al jer je l'iepe smeđe f'arb'e.

Č

če *veznik* *ako*

*Č'e n'eš m'am k d'uomu d'oš'el, viš'e n'eš tak flj'etn'e iš'el naz'aj t'a.

černeadj *crno*

*Dimnjačar je f'urt 'ebl'ieč'eni v č'ern'e k'o s'e ne v'idi da je zamaz'uni.

čepeti *impf* *čučati*

*M'uola d'eca zn'aju č'ep'eti kak č'uč'eki, a mi stari n'emr'em'e jer nas k'el'iena b'el'e.

čerljeneadj *crveno*

*G'or'e pri v'erhu su višnj'e tak č'erlj'en'e k'o k'erv jer d'e njih n'emr'em'e k'o bi ih p'obrali.

čezprijedlog *kroz*

*Č'ez m'e s'erc'e j'e Kupid p'ustil str'elicu i v'ej je m'uož život skr'uož drug'ač'ěši.

čislon*krunica*

*P'on'e p'ot s'em s'e pitala kak s'e m'oli č'isl'o i t'o z'at'e jer s'em v'idl'a d'a j'u m'a b'abic'a f'urt pr'em'ieče p'e r'ok'ami i n'eke v'u s'ebi g'ev'ori.

čobe*f usne (u pogrdom smislu)*

*F'urt si m'až'e č'ob'e na črlj'en'e jer misli d'a j'u b'oju d'ečk'i b'olj'e gl'ed'eli.

črievef*trbuh*

*Kr'olji mi v čr'iev'u jer s'em sl'ab'e j'el.

D

da /*dokadv kada*

*D'ok d'eš, b'om'e si n'ek'e fin'ega p'ej'eli i ml'ad'e v'in'e sp'ilj'i. D'a si d'im'uo d'uošel?

depeljati*pf dovesti*

*D'ep'elj'ali su p'on'u prik'elicu d'erv jer b'o za z'im'u p'on'e tr'ebal'e.

deščm *kiša*

*M'a b'abic'a j'e r'ekla da b'o d'en'es d'ešč c'ur'el jer j'e tak č'ul'a na r'adiu.

devenicef *krvavice*

*Pri n'as s'e za k'olin'e f'urt d'ielaju d'ev'enic'e jer t'uo 'oač'em'e si pri h'iz'e n'ajr'ejši j'esti.

dišati *impf mirisati*

*D'ok m'a b'abica sp'eč'e štr'uklj'e, t'uo t'ak d'iš'i k'o m'uor'aš 'odm'a j'esti.

drbuljiti*impftresti se od nervoze*

*P'ak m'e v'učit'el d'en'es na s'atu pr'ezval, a ja s'em s'e drb'uljlil k'o hl'adentina jer m'e j'e b'il'e h'ud'e str'ah.

dretaf*špaga*

*D'ed'ek 'je z dr'etu zav'ez'al vr'eč'e k'o b'o b'olj'e d'erž'al'e.

dreš m *stroj za vršenje žita*

*D'a s'e žit'e p'ež'el'e, zm'etal'e s'e v dr'eš ko s'e 'edv'ejil'e 'ed st'abljiki.

drveciek m*panj za cijepanje drva*

*V d'erv'arnici j'e f'urt j'en v'eliki drv'ec'iek na št'erom s'e c'iepaju drv'a.

duhaf*miris*

*N'ajg'orš'e mi j'e d'ok m'am'a l'uk d'inst'a jer 'und'a c'iel'a h'íž'a im'a d'uh'u p'e l'uk'u.

D

đinde f*nakit*

*N'ie tr'eba p'on'e đ'indī n'a s'e nad'ievati jer t'uo 'unda g'erd'e zgl'edi.

đumbusm*nered*

*V m'e s'ob'e j'e pr'avi đumb'us jer v'eč d'og'e n'ies'em p'ečistil'a.

đuorati*impfmijenjati*

*D'ok sm'e m'uoli bili, f'urt sm'e s'e đ'uor'ali za v'un'e sl'ičic'e z sm'okij'a jer sm'e t'uo t'ak št'eli.

E

ebed*m ručak*

*V n'ed'elju s'e za 'eb'ed nav'iek j'ie m'es'e.

ebesitip*fobjesiti*

*D'a g'od mi m'am'a zna r'eči da 'eb'iesim v'ieš na štr'ik.

eblok*mprozor*

*L'iep'e mi j'e v'ideti h'izu z v'elikim 'eblokima.

ebljekaf*odjeća*

*V'eli s'e da 'eblj'eka n'e čini č'ev'eka. Ja s'e z t'iem n'e sl'až'em.

editip*f otici*

*N'ie lak'e 'ekr'enoti l'eđa i 'editi b'ez pozdr'ava.

egej *m vatra*

*D'ok j'e m'a s'estr'a b'ila b'et'ežn'a, b'ila j'e vr'oč'a k'o 'eg'ej.

epičeneadj *strmo*

*Išli sm'e na Iv'anščicu i j'edv'a sm'e g'or'e z'išli jer j'e h'ud'e 'epič'en'e.

eprietip*fotvoriti*

*Na st'ar'e hiž'e s'e vr'at'a j'ak'e t'ešk'e 'etp'iraju z'at'e jer 'jih j'e d'ed'ek još d'avn'e p'et'er d'ok j'e p'ij'oni dim'o d'oaš'el.

erehm *orah*

*N'ajb'uolji k'elač 'ed 'er'eha je or'ehnjača št'ernu sl'aže m'a b'abica.

etkepavatiimp*fotkopati*

*Sak'e lj'et'e s'e pri m'eni ručn'e 'etkopava krump'ier.

F

ferkati*impfsavijati*

*M'uo*j* d'ed'a j'e v'uo*lj*'el f'erk'ati d'uh'on jer j'e p'on'e p'ušil.

fortufm *pregača*

*D'a si j'a 'ebl'ačim n'uošnju, n'ajprij'e si d'en'em p'odsuknj'u, 'unda k'uošulj'u, na t'uo k'eruzn'u n'uošnju i za kr'aj f'ortuf št'ernog'a zav'ež'em na m'ašlin. T'ak se t'uo n'egd'a d'elal'e.

fortufnjača *f radna pregača*

*N'egda su ž'en'e n'esil'e fortufnj'ač'e d'a su išl'e na p'olj'e d'elat k'o si f'ortufe n'aju zm'azal'e.

ftergnutipf *otrgnuti*

*Šč'er'a mi j'e j'en d'eč'ec ft'ergn'ul r'uožicu jer m'e im'a r'ad.

furtadv *stalno*

*F'urt p'ez'abim n'ek'eg vr'ag'a jer s'em zm'uatun'a k'o s'ajl'a.

G

genotipf *pomaknuti*

*G'eni s'e z m'est'a i n'ek'e n'apr'avi! S'om'a s'ed'iš i n'ik'e ne d'iel'aš!

gerdeadvružan *osjećaj*

*Č'e s'e l'uk'a na'iem, g'erde mi j'e p'e z'ob'ie i tak sm'erd'im k'o m'e p'uc'a n'eč'e k'ušn'uti. D'ok m'e d'ečk'o 'est'avil, b'il'e mi j'e b'aš g'erde.

gerdiadjružan

*N'išči nij'e g'erď'i, s'aki j'e l'iepi na sv'uoju n'ačin.

gertašlinm novčanik

*D'ok j'e d'ed'ek zg'ubil g'ertašlin'a, c'iel'o s'el'o j'e na n'og'e zd'ig'el jer j'e v nj'em'u b'il'e p'on'e p'en'ez.

glibekeadj duboko

*P'on'e lj'udi n'e h'up'a 'iti gl'ib'ek'e v v'uodujer su str'ah'u k'o s'e n'ej'u ft'opili.

gojngm hodnik

*D'uom'a im'um j'ak'e v'eliki i v'oski g'ojng št'er'eg'a mi j'e n'ajg'orš'e č'istiti.

gotm grlo

*G'ot zn'a t'ak b'elj'eti da s'e ni g'ot'ati n'emr'e.

gožva fdrvena mladica od graba

*Z g'ožvu su ž'en'e v'ez'al'e gr'anj'e k'o ga b'oju lakš'e n'esl'e d'im'oa.

grebljica foruđe za skupljanje pepela ili razgrtanje žara u krušnoj peći

*Z'emi gr'eblicu i nag'erni žar na k'up k'o s'e b'o b'olj'e kr'uh p'ek'el.

H

hadraf 1.plahta za nšenje sijena ili lišća

* 'Un'ie k'ie j'e n'ie 'em'el k'uola i tr'akt'or, v h'adr'u j'e d'el s'ien'o i 'edn'es'el g'a kr'av'uma.

2. ženska osoba za pomoć u radu

* Im'um j'edn'ou h'adru št'eru z'ev'em s'oma da mi tr'eba k'eruzu br'ati ili n'ek'e dr'ug'e d'elati. 'Una j'e za dr'ug'e n'ie.

hapiti*impf početi*

*N'ajt'ež'e s'e h'ap'iti n'eč'eg'a, a p'oklj'e j'e s'e l'akš'e.

hediti*impf hodati*

*Č'ez h'ost'u j'e l'iep'e h'ed'iti, a n'ajl'epš'e j'e 'ak 'im'a i l'istj'a p'e p'uod'u.

hižaf*kuća*

*D'ok f'aks tr'aj'e, r'ietk'e da sam pri sv'e h'iž'e, a t'ak mi f'ali.

hostaf*šuma*

*Šč'er'a sm'e 'išli v h'ostu p'e v'ergonj'e, ali n'iesm'e baš p'on'e n'ašli. Viš'e j'e b'il'e lis'ički.

hude*adv 1.ljuto*

*D'ev'enic'e su tak h'ud'e k'o ih d'eca n'emr'eju j'esti.

2.jako

*Č'e h'ud'e zat'egn'eš štr'ik, b'oš ga t'ešk'e 'edv'ezal.

I

icekm*tele*

*Kr'av'a j'e st'eljl'a m'ol'eg'a ic'eka. S'i sm'e v'es'eli!

imbrelož*kišobran*

*Imbr'el'o j'e stv'ar št'er'u zg'ub'im il mi j'u fkr'adn'u. Nigd'ar j'u n'iem'um d'a d'ešč c'ur'i.

iskati*impf* *tražiti*

*F'urt išč'em' un'e k'o zg'ub'im.

iti*impf* *ići*

*N'ik'um n'e v'uolim 'iti z'ar'on jer v'uolim d'og'e sp'ati.

J

jajcon *jaje*

*M'uo j' d'ečk'o p'oklj'e p'esl'a f'urt j'ie j'ajc'a s p'aprik'u jer su mu t'akv'a n'ajb'oljš'a.

jalm *zavist*

*D'ok j'e m'uo j' t'at'a k'up'il n'uovi tr'akt'or, s'os'edi su p'oc'ali 'ed j'al'a.

jaremm*željezna šipka za zapregu krave*

*D'a su kr'av'e z k'uolima išl'e na p'olj'e, gl'avu su d'el'e v j'ar'em k'o su m'ogl'e k'uola vl'eči.

jedenbroj *jedan*

*'Ak m'a m'am'a speče n'eč'eg'a v'iš'e,' und'a v'el'i: „J'ed'en s'im ili t'om.“

jotkaf *sprava za čišćenje pluga*

*Pl'ugi su s'e f'urt z j'otku č'istili jer j'e vn'a zastr'ugala s'o bl'at'e d'uolj'e.

K

kabonica *fzimski muški kaput*

*M'oži su n'egda n'esili k'abonic'e p'e z'imi k'o im j'e n'ie bil'e z'im'a.

kačaf *zmija*

*N'eki lj'udi j'iej'o k'ačin'o m'es'uo, a ja j'u n'emr'em zm'isliti, nit ž'ivu nit v t'aj'eru.

keruzaf *kukuruz*

*Prošl'e l'et'e sm'e p'osadili p'on'e k'eruz'e, a ov'e l'et'e b'om'e m'enj'e. N'iemum'e viš'e t'ak p'on'e mlad'in'e.

keprivaf *kopriva*

*M'a m'a'ma zn'a r'eči: „N'eč'e gr'om v k'epr'iv'u!“. P'ojma n'iem'um k'o j'i t'ua zn'ači.

ketačm *kotač*

*N'eki v'el'e da k'et'ač n'iesu zm'islili lj'udi n'ek prir'od'a. N'e zn'um k'uom'u da v'eruj'em.

kindati *impf kititi*

*Pozn'at'e n'om j'e da s'e p'uc'e 'ed nav'iek v'uole k'ind'ati, pa n'as'e d'en'ej'u p'on'e k'ind'i.

kikljaf *haljina*

*K'ak vr'ieme id'e, t'ak s'e n'uos'e s'e kr'ač'eše k'iklj'e.

kladivecm *čekić*

*J'ak'e b'el'i d'uok s'e z kladivc'em v'udriš p'e p'erstu.

kleti*impf psovati*

*N'ie l'iepe č'uti lj'ud'e št'ern'i p'on'e k'un'o. N'ie l'iep'e kl'eti, t'uo nas i pr'i m'eši v'uč'e.

kloj*ecm jarak*

*D'uok h'odiš p'e h'ost'e tr'eba p'aziti da v k'akvi klo'j'ec n'e 'epon'eš.

klop*f klupa*

*Dečk'o i p'uc'a se k'ušuju na kl'op'e.

klop*m krpelj*

*Iš'el s'em v host'u i prij'el mi s'e kl'op na p'etu. '

kmica*f mrak*

*Lj'udi s'e zn'aju t'ak zl'ecati k'uo'im km'ic'a na'oači 'epon'e.

komen*m kamen*

*Čim s'em č'ula da s'em pr'ešla 'ispit, m'om mi j'e k'om'en z s'erc'a 'ep'al.

komušina *mperje od kukuruza*

*D'a s'e k'er'uza r'očn'e br'ala, s'a komuš'ina se m'uorala d'olje z kl'asa z'eti.

kotec*m svinjac/prostor za svinje*

*D'ok s'e g'ojceki d'im'o d'ep'eljaju, 'odma s'e z'apiraju v kot'ec.

kosmat*adj dlakavi*

*Č'e n'eč'uju biti kosm'ati, m'oški s'e m'uoraju p'edbriv'ati.

kozljek*m jare*

*K'ozlj'ek l'ieč'e za m'am'u k'ozu jer 'oč'e c'ec'ati.

križonjef*fraskršće*

*Na naš'em križ'onj'u s'e sk'upljaj'u d'eca z r'avnic'e i z br'ega jer j'e tak'ev običaj.

kradljivecm*lopov*

*Ja n'e prizn'am nikakv'e kr'adljivc'e, osim kr'adljivc'e s'erca.

kričatiimpf*vikati*

*Kr'ič'iš tak k'oda su ti č'uč'e jajc'a fkr'al'e.

kulikeadv*koliko*

*Pit'al m'e s'os'ed d'a k'ulik'e h'ost'e im'um. N'iesam zn'al k'o bi mu p'ev'edal jer j'e im'um pr'iek pr'ev'eč.

kupicaf*časa*

*B'abic'a j'e d'oma v zadnj'e vr'iem'e p'on'e k'upic p'et'erla. N'ekak ju r'ok'e viš'e ne sl'uč'e.

kuritiimpf*paliti*

*Na Vuz'em s'e obav'ezno k'uri vuz'emnic'a. T'uo j'e obič'aj još 'ed n'egda.

kusturaf*džepni nožić*

*T'at'a j'e za sv'uoju č'etrd'es'eti rođend'an 'ed m'ene d'obil švic'arsku kust'uru.

L

lačenadj*gladan*

*Č'e ti kr'olji, 'unda si pr'af lač'en. T'uo j'e pr'avi zn'ak gl'adi.

lačnjakm*remen*

*Č'e b'oš zl'oč'esti, d'obil b'oš z l'ačnjak'em p'e r'iti.

lafráf *maska*

*D'en'es s'e nezna k'ie n'osi l'afru, a k'ie n'ie. K'oda su s'aki d'ien m'ačkari.

lajbekm 1.*naivčina/lakovjerna osoba*

*J'en m'ož v m'em s'elu v'eruje s'e k'o mu v'eliš. On j'e pr'avi l'ajb'ek.

2.*prsluk*

*N'uož n'es'iti t'ie l'ajb'ek jer j'e 'edavn'e pr'eš'el z mod'e.

liepečesticalijepo

*L'iep'e su ti st'ari g'ev'er'ili pa ih n'iesi št'el p'eslušati.

lojtref *ljestve*

*K'o d'eca sm'e s'e f'urt p'entrali p'e l'ojtrefe, m'akar nas j'e m'am'a šp'uotala.

loncekfogrlica

*L'oncek k'oda j'e v z'emlju pr'epal. Nigd'e ga n'ima.

lompaf 1.*gubica (u pogrdnom smislu)*

*H'iti si nek'e v l'omp'e k'o b'oš zam'očal'a v'eč j'emput!

2. *luster*

*Zg'asi sv'etl'e jer s'e 'ek'e lomp'e sk'upljaju k'em'arci.

lompušm *lampion*

*D'a god id'em'e d'ed'e na gr'uoblj'e, vužg'em'e bar j'ed'en l'ompuš.

luknjafrupa

*B'o ti miš v t'o l'uknju zaš'el č'e ju n'eš zap'er z n'ečim.

lupar *mdrvena lopata za krušnu peć*

*Na l'up'ar s'e d'el kr'uh k'o s'e lakš'e d'el v kr'ušnu p'eč.

LJ

ljesa*fograda*

*D'ok 'ed'id'em, z'apr'i lj'es'u k'o n'e n'ešč'i d'uoš'el n'a dv'erišč'e.

ljete*f godina*

*Lj'et'e t'ak flj'etn'e pr'ejd'e. N'e stign'eš se ni' ekr'en'oti, a v'eć j'e g'uot'ev'e.

M

mašunjen *mahune*

*D'ok m'am'a zd'inst'a mašunj'e, po'iem dv'a taj'iera. T'uo mi j'e jak'e fin'e.

med *prijedlogizmeđu*

*Z'ašl'e mi j'e m'es'e m'ed z'ob'e i v'ej t'uo n'emr'em v'un zv'aditi.

mejaf*međa*

*Tr'eba točn'e 'edr'editi k'ot id'e m'ēja jer s'e inač'e p'a b'om'e z s'os'edom sv'adili 'ek'e nj'iv'e.

meliti*impf moliti*

*Ma b'abic'a p'on'e m'oli v c'irkvi. M'en'e j'e ist'e vuč'ila m'eliti, ali mi s'e t'uo baš n'eda.

meljaf *brašno*

*N'egda su lj'udi pr'eživlj'ovali na pš'eničn'e m'elj'e št'ernu su mlj'eli na ml'inu.

merzloadj *hladno*

*Pri M'erzljaku je n'ajboljša v'uoda jer j'e j'ak'e m'erzla.

miešafmisa

*B'abic'a nav'iek plat'i m'iešu na obljetnicu d'edekov'e sm'erti. 'Unda s'i id'em'e k m'ieši.

mišavlinm *lopatica za smeće*

*Daj mi m'išaflin k'o zg'ern'em noj'enga to sm'etj'e št'ern'e s'em pom'ela p'e p'uodu.

mlaka *flokva*

*K'o d'eca f'urt sm'e skak'al'i p'e ml'akama, a v'ezda t'uo viš'e n'e d'ielum'e.

močatiimpfšutjeti

*D'ok sm'e v c'irkvi i m'ieša traj'e, m'uora s'e m'očati, inač'e t'e ž'upnik h'iti z c'irkv'e v'un.

mom *adv odmah*

*Č'e m'am n'e d'uojdeš k d'uomu, nah'ar'ila t'e b'om z l'ačnjakom p'e r'iti!

muhaljkaf *palica za muhe*

*Z'emi muh'aljku i v'udri t'o m'uhu k'o n'e s'e p'osrala.

muolim *mali (dječak)*

*M'uoli, daj sk'uoči v štac'un

muoli *adj malen*

*D'eč'ec j'e tak m'uoli k'o n'e vidi č'ez 'eblok v'un.

N

nađinduriti se *pfstaviti na sebe previše nakita*

*Tak s'e nađind'urila z s'ikakvim đ'indama k'o ju n'iesam ni pr'ep'eznal.

najemputadv *najednom*

*Iš'el s'em p'emal'e č'ez h'ostu i n'aj'emput s'em č'ul da n'eki id'e za m'enum. Poč'el s'em h'ud'e b'iež'ati.

najžentavan

*Ak B'uoog da zdr'avlja i p'en'ez na n'ajžu s'e b'o napr'avil t'avanski st'on.

nakladati *impf* *tovariti*

*M'uoj s'os'ed j'e nakl'ad'al gn'uoj na pr'ikolicu pa s'em mu p'emog'el.

nalukavati *inf* *izvirivati*

*F'urt s'e nal'uk'aval iza v'ogla za m'enum jer s'em mu s'e d'ep'adala.

narisati *inf* *nacrtati*

*Nar'isala s'em v'azu p'onu r'uoži pa mi j'e d'ed'ek r'ek'el da s'em pr'avi umjetnik.

naštrajiti *pfstaviti lišće pod krave ili konje*

*D'aj naštr'aji kr'avuma z listj'em.

natikačef *papuče*

*M'eni j'e n'ajlj'epš'e h'editi bez natik'ači, ali su mi 'unda št'omf'e č'ern'e.

nazajadv *natrag*

*V'ej da s'em v Njemačku 'ediš'el, si oč'uju da s'e naz'aj dim'o v'ern'em.

nečemprez *glagola htjetineću*

*N'eč'em jesti t'e banan'e jer su v'eč č'ern'e i sm'erd'e.

negdaadv *nekad*

*M'uoja b'abic'a v'eli da su n'egda bila b'oljša vrem'ena.

neke *znešto*

*Oč'eš ti n'ek'e sk'uham za j'esti ili n'eš nik'e j'íela?

nigdaradv *nikad*

*N'egdar je v me'm s'el'u bil'e p'on'e c'uopernic, tak v'eliju st'ari lj'udi. Ja
'unda n'iesam ž'iv'ela i nigd'ar n'em zn'ala pr'avu istinu.

nikeadv *ništa*

*N'uoj m'e nik'e pit'ati jer s'e nik'e n'ie d'ogedil'e.

nišči *z nitko*

*N'išči n'ie savrš'en, s'aki ima t'er'et na pl'eči.

nucatiimpf *trebati*

*S'om'e b'eži, b'oš ti m'ene v'eč n'ucal!

nučaf *krpa/dronjak*

*Ja n'eč'em n'esiti tuđ'e n'uč'e. N'ies'em sir'ota!

nuoraadj *luda*

*D'ok j'e m'a s'os'eda vm'erla, r'ekli su da j'e bila b'et'ežna na gl'avu i da je
b'ila s'a n'eka n'uora.

NJ

njihaljkaf *ljuljačka*

*Nj'ih'aljka v'eč d'og'e st'ejí na m'em dv'er'íšč'u, ali s'e n'íšč'i na nj'e ne nj'íš'e.

njivaf *oranica*

*D'ene's lj'udi viš'e ne d'iel'aj'u na nj'iv'uma k'ak su n'egd'a d'elali.

O

očalif *naočale*

*D'ok m'uoí d'ed'ek zgub'i očal'e, 'unda sir'em'ak nik'e ne v'idi.

oslek *m* *magarac*

*D'ok s'em b'ila m'uola, na l'eđa su mi natov'arili t'uorbu kak i osl'eku.

otomanm *kauč*

*M'em tati' se n'ajlj'epš'e h'ititi na otom'an, d'iesti n'og'e na st'uol i gl'ed'eti telev'izor.

P

parma *fmjesto gdje se čuvalo sijeno*

*V p'armu s'e n'ametal'e s'ieno k'o s'e dav'al'e živin'e za j'esti.

partvešm *metla*

*Pri n'oma v h'íž'i k'uhnja s'e zm'ieč'e najm'enj'e dv'a p'ot na d'ien i t'uo ob'av'ezno z p'artv'ešem.

pedvijaljek *mkrpeni svitak*

*Do'k s'e n'ek'e na gl'av'e n'esil'e, n'ajprij'e s'e na gl'avu d'el p'edvij'alj'ek i noj'enga 'unda k'eš'ara.

pehatiimpf *dirati*

*D'ok s'em b'ila m'uola, p'ehala s'em vr'oči šp'or'et i h'ud'e s'em s'e sp'ekla. Još v'ej mi s'e p'uo zna.

pelnicaf *podrum*

*S'i jak'e d'uobr'e zn'om'e da s'e v p'elnic'e d'erži vin'uo i t'uo još 'ed n'egda.

petepati impf *skitati se*

*M'uo j s'os'ed, št'erni j'e m'al'e v'udr'eni v gl'avu, p'et'eiplje s'e s'e p'es'od p'e s'el'u.

petrietipf *razbiti*

*N'ajlakš'e j'e n'ek'e p'etr'ieti i 'ekrivit'i drug'ega. Zak'e p'a bi ti bil kriv č'e m'uo r'e n'ešči dr'ugi?

perstm *prst*

*M'uola d'eca v'uol'e r'ievat'i p'erst'e v z'ob'e, a tu i t'om s'e z'onj'e i vgrizn'aju.

perperm *biber*

*M'uo j tata si v'uoli p'on'e p'erp'era d'ievati v j'uhu, ali ja n'ie jer mi s'e 'ed t'uoga h'ud'e kiš'e.

pezabiti*f zaboraviti*

*N'ima dn'eva a da ja n'ek'e ne p'ezabim. Šč'era s'em 'edišla v šk'olu bez knj'ig. D'uobr'e j'e da s'em i gl'avu n'ie 'estavila d'uama.

piksa*f kutija/posuda*

*D'uama im'um'e p'iksi k'ulik'e ti ga sv'iet ž'eli jer m'a b'abica s'e t'uo p'espravlja k'o n'e slučajno tr'ebala.

pijača*f piće*

*Kak g'ot m'al'e p'en'ez bil'e, lj'udi f'urt im'aju za pij'aču. M'uo j' d'ed'ek i z'adnju p'enzi ju n'oju h'iti.

piegljaf*f glačalo*

*N'egdar j'e m'a b'abica p'ieglala v'ieš z p'ieglju n'a v'ogljen št'ernu j'e gr'iejala n'a šp'or'etu, a d'en'es j'e m'eni p'on'e lakš'e jer p'ieglum s p'ieglju n'a p'aru.

plečaf*f leđa*

*D'a j'e b'abica v'udrila d'ed'eka z b'otu p'e pl'eči, tak j'e kr'ič'al k'oda mu j'e z'adnju br'ienku v'ina sp'et'erla.

pletenjka*f pletena boca*

*D'ok m'uo j' d'ed'ek id'e v kl'iet, nigd'ar s'e n'e v'ern'e dim'o bez p'on'e pl'et'enjk'e vin'a.

potepuh*m skitnica*

*Pot'epuh n'emr'e biti d'og'e na j'edn'om m'estu jer mu j'e v k'ervi da s'e f'urt sk'ič'e.

pojmicaf*f tava*

*Najr'ajši j'iem kolač'ek n'a kos'uni m'asti št'ernoga m'am'a sp'eč'e v p'ojmic'e.

pokljeadv *poslije*

*P'oklj'e d'ežd'a nav'iek d'uojd'e s'onc'e. N'iesam v'er'ovala d'ok n'iesam v'idla i t'uo viš'e p'ot.

popekm *pupak*

*N'egdar su p'uc'e d'e g'ota bil'e zaprt'e i n'esil'e h'alj'e d'e gl'ežnjov, a v'ezda p'a p'e sv'ietu h'odiju i p'op'ek'e k'aže'ju.

preščenjen *proštenje*

*S'ake lj'et'e j'e v n'aš'e f'ar'e v'eliko pr'ešč'enj'e. 'Unda p'op sl'uži m'ěšu, a p'oklj'e s'e j'ie i pij'e.

prezlinif *krušne mrvice*

*Pr'ezlini s'e d'ielaju 'ed p'esuš'en'ega i zml'iet'ega b'ielega kr'uha i v'unj'e s'e sm'ač'e m'es'e.

prsnica f *završna stropna greda*

*Nagj'ela s'em s'ieno m'ed p'ersnic'e.

pucka, pucica, pucekf *djevojčica*

*M'uoij prij'at'elj s'e v p'uck'u z dr'ug'ega s'ela zat'el'ebal. Mor'em r'ěči da j'e l'iepa k'o and'el'ek.

puntatiimpf *nagovarati*

*N'emr'eš ti tvrdogl'avoga nap'untati na nik'e. N'eda s'e vr'ag!

pupierm *papir*

*N'a n'ajži s'em n'ašla p'on'e star'ega p'up'iera, a m'am'a mi j'e r'ekla da t'uo tr'eba sk'ur'iti.

pušelj m *snop granja*

*Granj'e s'e sl'ag'ale v p'ušlj'e, v'ez'al'e z g'ožv'u, d'el'e na p'edvij'alj'ek i n'esil'e.

R

racaf *patka*

*Č'e s'e vj'utr'e r'on'e st'on'em 'unda s'e c'ieli d'ien g'egam k'o r'aca.

rafungierač *m dimnjačar*

*D'ok v'idiš rafung'ier'ača da h'odi p'e s'elu, pr'imi s'e za g'omb jer on n'uosi sr'eču.

rafungm *dimnjak*

*F'urt s'em m'islil da rafung'ier'ač id'e č'ez r'afung k'o g'a šč'isti, ali d'a j'e d'uošel k n'oma, s'em vid'el d'a im'a n'ekakv'e k'ef'e k'o z nj'imi č'isti r'afung'e.

raserditipf *razljutiti*

*N'eki lj'udi s'e l'ak'e m'uoru r'as'erediti.

raspelo *n križ*

*S'ak'a h'iž'a ima rasp'el'oa na z'idu.

rasuhe *f drvene vile za slamu*

*Z r'asuh'ama s'e n'egda nam'ietal'e s'ien'o na k'uola.

reskritipf *otkriti*

*Šč'era j'e v'et'er t'ak h'ud'e p'uh'al k'o j'e r'eskril kr'of'ed s'os'eda.

riemm *okvir*

*S'e slik'e 'ed m'e babic'e i d'ed'eka imaju r'iem jer su n'egdar bil'e p'e z'id'ima zav'ieš'en'e.

ringljinn *naušnica*

*D'en'es j'e m'oda da s'e r'inglj'ini d'iev'aju s'e p'es'od p'e t'ielu.

robačaf *košulja*

*D'eni si r'ob'achu v l'ač'e k'o b'oš zgl'ed'el kak m'ož!

robecm *marama*

*Star'eš'e ž'ensk'e su n'egdar na gl'av'e 'im'el'e sv'ez'anu m'aramu, a ml'ajš'e ž'en'e, š't'ern'e su bil'e za ž'eniti, su n'esil'e pocul'ic'e.

rojngljaf *posuda za kuhanje*

*D'en'es s'e v r'ojnglj'e k'uhaj g'ulaš z sv'injskim n'ogicama, a z'utra p'a b'o g'rah z z'elj'em.

ružitiimp *flupati*

*Vj'utr'e j'e m'a s'estr'a tak r'užila d'a s'e st'al'a k'o sm'e s'e s'i pr'e h'iži zb'udili.

S

saje f *čađa*

*Tr'eba zv'ati rafung'ier'ača d'a šč'isti s'aj'e v r'afungu k'o b'om'e m'uogli k'uriti.

serbetiimp *svrbjeti*

*D'ok j'e m'uoje br'at im'el kozic'e, c'iel'e t'iel'e g'a j'e h'ud'e s'erbel'e.

siejavaf *hladovina*

*P'e lj'eti s'e s'i h'ud'e drž'e s'iejav'e jer j'e na s'oncu pr'ev'eč vr'oč'e.

sinikuošaf *livada*

*N'egdar su sinik'uoš'e bil'e p'on'e kr'af, a v'ezda j'e s'e pust'e.

skulafrana

*D'a g'oad s'em 'em'uela sk'ul'u, g'ev'erili su d'a mi j'u b'o p'esek p'eliz'al i da b'o flj'etn'e pr'ešla.

skekatiimpfjaukati/uzdisati

*N'egdar 'ed m'ok'e h'ud'e sk'eč'em, a t'uo j'e v'ečinom d'a im'um p'on'e zadač'e.

skladatiimpfprazniti/uzmati iz nečega i stavljati u nešto

*D'a s'e k'er'uza pob'er'e, 'unda s'e m'uora skl'adatiz k'uoli v kuružnj'ak.

skrajecm *okrajak*

*N'ajviš'e 'ed s'ega mi j'e skr'aj'ec na kr'uhu z paš'tietu nam'azuni.

smič *mdrvena poluga za prijevoz pluga do krava ili konja*

*D'eni pl'ug na sm'ič i d'ep'eljaj sim k'o zak'apčim'e kr'ave.

soni, sonjkef *sanjke*

*D'a b'o d'uošla z'ima, 'unda s'e b'om'e p'on'e s'onjk'ali na s'onima.

sosed/sosedam/ž *susjed/susjeda*

*M'ej i s'os'edi i sos'ed'e im'aju h'ud'e v'eliku f'amiliju.

spitavatiimpf *zapatkivati*

*Zn'om da j'e n'ie pristojn'e pr'ev'eč spit'av'ati, ali 'ed d'uosad'e j'e zanimljiv'e.

speminatiimpf *razgovarati*

*Če s'e na s'atu sp'eminaš, 'unda t'e vučit'el h'iti v'un pa p'oklj'e d'uoma č'epiš na k'eruze za k'aznu.

sprevoadm *sprovod*

*N'a spr'ev'oadu s'e'ep'r'aštaju 'ed 'en'uoga št'erni j'e m'erl.

spraviti sepf*spremiti se*

*M'a b'abica s'e v'eč p'oklj'e dn'evnika spr'avi sp'at, ali s'e vj'utr'e zar'on st'on'e.

spuknotipfiščupati

*D'e si v'ej t'uo sp'ukn'ula? K'akv'e t'uo balas'odiš?

stebeljekm *stablo*

*K'o d'eca sm'e s'e p'entrali na st'eb'eljk'e, a v'ezda v'isim'e p'e kompjut'erima.

stelecm *stolac*

*V č'iju g'uo t'h'izu d'eš, p'eseli t'e b'oju na st'el'ec.

stoje n*prostorije za životinje i njihovu hranu*

*Na st'oju im'um'e kr'av'e i k'enj'e, a v'ej sm'e nak'ali i frišk'ega s'iena.

stričam *stric/očev brat*

*D'a m'uo j str'iča z Australij'e d'uojd'e dim'uo, 'unda s'e f'urt n'apravi v'elika f'ešta.

strielaf *grom*

*D'ok s'e m'uo j d'ed'ek n'apiij'e pa t'akvi d'uojde k d'uomu, 'unda mu b'abica v'eli: „Str'iel'a t'e v'udrila!“

strieljatiimpf *pucati*

*Na N'uove lj'et'e f'urt str'ieljum'e z pet'ardumi i p'uščamo v'atrom'et.

stroža f*madrac napunjen slamom*

*N'egda j'e bil'e vr'edu sp'ati na str'ož'e, a v'ej si n'emr'em t'uo ni zam'isliti.

suhajje *nsuho granje*

*D'eni t'ó suh'alj'e na kup k'ó 'edn'es'em v drv'arnicu.

sverž *fgrana*

*Ft'ergni t'ó sv'erž št'erna st'erši k'ó b'ó l'epš'e t'ó čr'iešnju vid'eti.

Š

ščerba *f pokvareni zub*

*D'ok sm'e bili m'uoli, s'i sm'e 'em'eli šč'erbav'e z'ob'e št'erni su nam p'oklj'e 'etp'ali.

škečstrija *f sakristija*

*V š'ek'eštriji s'e ž'upniki i ministr'onti 'eblačiju i č'ekaju k'ó b'ó m'éša p'uoč'ela.

šekriet *m zahod*

*D'en'es d'uoma viš'e n'išči n'iema p'uoljski š'ekr'iet, a n'egdar ga j'e 'em'ela s'aka h'íža.

šerajzlin *m žarač*

*M'a m'ama s'e šč'era sp'ekla na š'er'ajzlinu d'ok j'e zgr'injala ž'eravku.

šieflja *f grabilica za juhu*

*D'a m'ama v n'ed'elju sk'uha j'uhu, 'unda n'otr'e d'en'e š'ieflju k'ó m'oremo z nj'o gr'abiti j'uhu.

škedenj *m štagalj*

*'Ek'e h'íž'e si j'e napravil n'uovi šk'ed'enj v št'eroga b'ó d'el s'ieno.

škerljak*m šešir*

*D'a m'oži d'ēju v c'irkvu, m'uoraju si z'eti šk'erljak'e z glav'e d'uolj'e.

škof*m slamnati krov*

*N'egda su s'e h'iž'e p'ekriv'al'e z sn'opima sl'om'e, a d'en'es s'om'e z čr'iep'em.

škorenj*m gumena čizma*

*V h'iž'e v j'edn'em v'oglu st'oji st'ari podr'apuni šk'or'enj v št'ernom j'e d'ed'ek n'egdar h'edil na nj'ivu.

škrinj*af hladnjača*

*D'a mi im'um'e d'uoma k'elin'e, škrinj'e su p'on'e m'esa.

škrneclin*m papirnata vrećica*

*B'abica v jut'r'e kr'uh den'es'e v škrn'eclinu, a ja ga p'oklj'e z'emem pa si l'afu z nj'ega n'apr'avim.

šlapertek*m pokvareno jaje*

*Ni j'ed'en č'uč'ek s'e n'ie zv'alil jer su si b'ili šl'ap'ertki.

šnuofati*impf mirisati*

*D'ok j'a sv'ega ps'a p'ustim z l'onc'a, on b'eži kak n'uori p'e dv'erišču i šn'uofa m'esto št'erno b'o 'ezn'ačil.

špajz*af smočnica*

*D'ok m'ama sp'akuj'e p'ekm'ez v fl'ašic'e, 'unda ga d'en'e na st'alažu v šp'ajzu.

španga*f kopča za kosu*

*Ja n'emr'em v l'asima šp'ang'e n'esiti jer mi s'e t'uo s'e zapl'et'e.

špigelj *m zrcalo*

*S'ak'e j'utr'e, d'a s'e st'on'em, p'egl'edum s'e v šp'ig'elj i f'urt s'e zl'ecum.

špricati *impf prskati*

*D'a s'e p'ekm'ez 'ed slj'iv p'eč'e, 'unda s'e špr'ica, ak s'e h'ud'e n'e m'ieša.

šporet *m peč na drva i ugljen*

*Šp'or'et na drv'a j'e n'ajb'olši jer n'ajlepš'e gr'iej'e.

špotati *impf grditi nekoga*

*Č'e n'ek'e kr'iv'e napr'aviš, 'unda t'e si pri h'iž'e h'ud'e šp'uočaju.

šrajfati *impf šarafiti*

*M'uoju str'iča j'e meh'aničar i f'urt n'ek'e šr'ajfa.

štacun *m dućan*

*V naš'em št'ac'unu m'uoraš dobr'e gl'ed'eti rok tr'ajanja jer s'e f'urt najd'e n'ek'e p'ekv'arene.

štampati *impf tiskati (novine)*

*Prij'e su št'ompali na pisač'e mašin'e, a v'ezda s'e ide pr'iek kompjut'era.

šteri/šterniz *koji*

*Št'erni 'ed vas b'o pr'ešel v št'ac'un?

šteker *m utičnica*

*Pri n'oma v h'iž'e su štek'eri sl'abi pa s'em p'on'e p'ot s k'ablom p'et'egnula i nj'ega v'un.

štokrl *m stolica bez naslona*

*Mi d'uoma n'emam'e št'okrla jer ih j'e m'ama s'e sk'urila.

štomf *efčarape*

*Na št'omf'ama s'e s'ak'e m'al'e napr'avi l'uknja.

štopljinm *čep*

*M'a t'eta v sv'e k'erčm'e ima p'one št'opljin'ov 'ed fl'aš.

štosdenfer m *branik*

*M'uo j t'ata j'e p'et'er št'osd'enf'er i 'unda j'e m'uoral a'uto 'etp'eljati k m'ehaničaru.

štraja f *suho lišće ili trava koje se bacalo pod krave ili konje*

*Z'emi štr'aj'e pa naštr'aji kr'avumi.

štrekaf *pruga*

*Pri štr'ek'e tr'eba nav'iek st'ati i p'egl'edati a id'e cug jer s'e on t'ešk'e zaust'avi.

štucati *impf rezati*

*D'a z'ima pr'ejd'e, 'unda t'reba p'ešt'ucati g'ericu, p'er'ezati s'e gr'ane' št'ern'e su v'iška.

štuk m *komad tkanine koja se vezala na hadru*

*D'a si na h'adru n'am'etal l'istj'e, 'unda si z št'ukom zav'ez'al h'adru.

šurcm *pregača*

*D'ok m'a m'ama k'uha d'en'e si š'urc k'o s'e ne zam'až'e.

šuder m *sitno kamenje*

*Č'e 'ep'on'eš na š'ud'er on ti s'e z'apiči v m'es'e i t'uo 'unda b'eli.

švielja f *šivačica*

*Lj'udi nav'iek n'uos'e k šv'ielji n'ek'e za zak'erpati.

T

tacaf*pladanj*

*D'ok p'on'e lj'udi d'uojd'e k n'oma v h'izu, 'unda m'a m'ama d'en'e k'avu na t'acu k'o lakš'e n'uosi.

takiadv *odmah*

*T'aki b'od'e p'uoč'ela s'erija št'ernu t'ulk'e v'uoliš.

taškaf*torba*

*D'a m'a b'abica id'e k m'eši, z'em'e si sv'o st'arinsku t'ašku i n'otr'e d'en'e p'en'eze k'o b'o ž'upniku m'ešu pl'atila.

teliežjak *mželjezna šipka koja se umetala u jarem*

*D'eni tel'iežjak v j'ar'em k'o kr'avi n'e gl'ava v'un v'ušla.

terčekm*panj*

*V h'ost'e j'e j'ed'en st'ari t'erček na št'ern'ega si f'urt s'edn'em d'ok n'ab'er'em vrg'onj'e.

teržitiimpf*prodavati*

*Na pl'acu s'e t'erži s'oma d'em'ač'e pa m'a m'ama t'a n'ajr'ajši id'e.

trapetam *motor*

*S'ak'e m'al'e č'uj'em da s'e n'iešči s tr'apet'e pr'ehitil.

trajbatiimpf *mutiti*

*N'ajviše v'uolim j'esti tr'ajb'ana j'ajca z luk'em na k'oasani m'asti.

trucatiimpf*nuditi*

*D'a g'ot d'uojd'em k r'odbini, f'urt m'e tr'ucaju z j'el'oam, a m'eni s'e n'e j'ie.

toncati*impf* *plesati*

*V g'est'ie s'e p'on'e t'onca, ali ja f'urt s'edim jer n'ezn'um.

torkm *utorak*

*T'ork j'e s'oma j'oš j'ed'en 'oabični d'ien p'oklj'e p'und'ieljka.

tuliti*impf* *plakati*

*D'a s'em v šk'uoli j'edan d'ebila, t'ulila s'em c'ieli d'ien.

tunjierm *tanjur*

*M'e b'abic'e r'ok'e d'eršč'eju pa ji t'unj'ieri f'urt 'epadn'eju.

U

undaadv *onda*

*S'ed'iel'a s'em p'ar min'ot, a 'unda s'em č'ula p'olicijsku sir'enu.

uni/une *zoni/one*

*'Uni su r'ekli da 'un'e n'e znaju d'elati sv'uoju p'es'el.

une *zono*

*D'aj mi r'eči kak s'e 'un'e na st'uolu z'ev'e.

V

vejadv *sad*

*R'ekla mi j'e m'ama da v'ej sl'uožim st'uol, ali ja b'om t'uo n'apr'avila m'al'e k'esneš'e.

vejača *fdrvena lopata za grabljenje žita*

*N'egda su z v'ej'achu žit'e gr'abili, a v'ezda s'e 'un'a opč'e n'e k'eristi.

vernotipf *vratiti*

*M'uoju str'iča j'e 'ediš'el v Nj'emačku d'elat i r'etk'e d'a s'e v'ern'e d'im'o.

vertf *vrt*

*V n'aš'em v'ertu r'ast'e s'e k'o m'ama p'esadi jer j'e dobr'e p'egnoj'eni.

vlječi *seimpf* *vući se*

*T'ak s'e vlj'eč'eš k'o m'es'ečna pl'ača.

vohati *impf* *mirisati*

*M'uoju t'ata j'e m'am'e k'upil c'vietj'e pa s'em m'uorala p'ev'ohati k'ak d'iši.

vonjkuš *m* *jastuk*

*N'aj'bolši su bili st'arinski v'onjkuši 'ed p'erja.

vogel *mugao*

*V'eli s'e da ž'ena pri h'iž'e d'erži s'a č'et'iri v'ogla.

vozelj *m* *čvor*

*N'ajg'orše mi j'e d'ok mi s'e n'apravi v'oz'elj na žn'ieruncima jer 'unda m'uorum s'e 'edr'ezati.

vročeadj *vruće*

*P'azi, p'ieglja j'e vr'ocha!

vučitiimpf *učiti*

*M'uoraš s'e p'on'e v'učiti k'o b'o z t'eb'e g'oaspon č'ev'ek ziš'el.

vugerek *m krastavac*

*S'ak'e lj'et'e z m'amu p'acam v'ug'erk'e jer ih si 'oč'em'e jesti.

vuhen *uho*

*P'e zim'e su mi v'uha črlj'ena 'ed z'im'e pa m'uoram n'esiti kapu na gl'av'e.

vujtipf *pobjeći*

*'Ed sm'erti s'e n'emr'e v'ujti.

vuniadv *vani*

*Vidli sm'e da j'e p'on'e lj'udi v'uni na dv'erišču pa sm'e m'islili da s'e n'ek'e d'og'edil'e.

vuni *zoni*

*V'un'i su r'ekli da s'e nik'e n'ie d'og'edil'e i da su s'e s'om'e tak v'uni s'i z'išli.

vupatiimpf *usuditi*

*Lj'udi št'erni ne v'upaju na vis'ek'em biti n'emr'eju na kr'uovu d'elati.

vustujen *bolta na krušnoj peći (ulaz u peć)*

*Napr'avili sm'e n'uov'e v'ustuj'e k'o b'o p'eč l'epš'e zgl'ed'ela.

vužgatipf 1. *upaliti*

*D'ok j'e km'ica, m'en'e j'e h'ud'e st'rah pa m'ama v'užg'e sv'etlo k'o m'uor'em zasp'ati.

2. zapaliti

*V'uzgali sm'e'eg'enj i v'ej b'om'e na rošt'ilj m'es'e h'itili.

Z

zafrig *m* *zaprška*

*D'a s'e gr'ah sk'uha, d'en'e s'e z'afir'ig k'o j'e gr'ah b'oljši i g'osteši.

zahadrune *adj* *jako prljavo*

*D'iel'ala s'em na nj'iv'e i sa s'em s'e zah'adr'ala z bl'at'em.

zaklenotipf *zaključati*

*'Ed 'unda st'aln'e zakl'en'em'e vr'ata k'o nam n'az'e n'e neki d'uoš'el n'otr'e.

zaklatipf *ubiti*

*M'ama i b'abica su šč'era zakl'al'e d'es'et k'ok'eši k'o b'oju za j'uhu.

zanašati *impf* *vući u stranu*

*D'ed'ek s'e p'a šč'era tak n'apil k'o ga j'e zanaš'al'e d'a j'e iš'el p'e c'esti.

zaribatipf *veznuti*

*T'ak s'em s'e z'aribal k'o s'em n'ie šč'era napis'al z'adaću.

zavarižitipf *zaključati*

*'Edišli sm'e v n'ed'elju s'i z d'uoma i p'ez'abili sm'e zav'arižiti vr'ata.

zavijale *nukras* *za kosu*

*N'egda d'a je n'ie bil'e p'en'ez za šp'ang'e, ž'en'e su si z'el'e k'em'ad dr'ieva ili svinjsk'o r'ebr'o i zav'ez'al'e si l'asi.

zavozlati *pfz* *apetljati*

*N'ajg'orš'e mi j'e da mi s'e žn'ierunci zav'ozlaju i 'unda n'emr'em nik'e, nit s'e 'ebuti niti 'ezuti.

zbicnotipf *trgnuti*

*D'ok s'e kr'ava st'eljila, m'uoli t'elč'ek j'e na nog'e j'edva st'al i 'unda s'e n'aj'emput tak zbicn'ol k'o sm'e s'e sk'oro p'oscali 'ed sm'ieha.

zdigavati *impf* *dizati*

*M'ega t'atu j'e pr'er'ezal'e i v'ej n'esm'e nik'e t'ešk'ega zdig'avati.

zginuti *pf* *nestati*

*D'a si v'h'ost'e, m'uoraš j'ak'e p'aziti da n'e zg'in'eš.

zlecatipf *uplašiti*

*Šč'era s'e b'abica t'ak zl'ecala k'o su ji z'obi v'un 'epali.

znoretipf *poludjeti*

*Ed t'e šk'uol'e, z'adači i vuč'it'elov b'om zn'er'el.

znotraadviznutra

*N'ie tr'eba gl'ed'eti kak n'ešči zv'un'a zgl'edi. Bitn'e j'e 'un'e k'o j'e zn'otr'a.

zmazuniadj *prljav*

*D'ok s'em v gn'ojnicu 'epala, s'a s'em bila č'erna i zam'az'una.

zubačef *grablje*

*N'egdar su z zub'ačama zub'ačili p'esuš'enu tr'avu i d'ievali ju na kup'e.

zvunaadvizvana

*Zv'un'a j'e tak l'iepa bila, al zn'otr'a g'erda kak c'op'ernica.

Ž

žabice*f kvačice*

*M'ama m'e vuč'ila kak z ž'abicami zakv'ačiti v'ieš za štr'ik.

žariti*impf peči*

*D'a m'e j'e k'epr'iva sp'ekla tak m'e j'e žar'ilo k'o s'em n'ie m'uogla ni sp'ati.

žejenadj*žedan*

*M'uoju d'ed'ek p'ij'e i d'a j'e ž'ej'en i d'a j'e n'ie.

žetara*fposuda za mlijeko*

*Žet'ara s'e d'ielu sp'uodi kr'ave k'o j'e v nj'o ml'iek'o c'ur'elo.

žgoncif*palenta*

*M'ama j'e sk'uhala žg'onc'e i p'elj'ej'ala ih z b'ielu k'avu.

žgunica*f šljivovica (rakija)*

*M'a b'abica k'uha žg'anicu, a d'edek ju pij'e.

žmereti*impf žmiriti*

*D'a n'emr'em sp'ati p'e n'eči, m'ama mi v'eli da nek s'om'a h'ud'e žm'erim i da b'om zasp'ala.

žmekeadv*teško*

*N'emr'em zd'igati žm'ek'e stv'ari jer m'e pr'er'ez'alo i v'e m'uoram p'aziti.

žnierunecm*vezica na tenisicama*

*J'emput su mi s'e žn'ierunci 'edv'ezali na šl'apama i tak s'em 'epal k'o s'em si sk'or'e n'uos sp'et'er.

žnuoraf *konop*

*Još v'ej s'aku v'eč'er skač'em'e pr'iek žn'uor'e.

žofkeadjgorak

*M'uoj t'ata pij'e č'ernu k'avu bez cuk'era, a t'uo j'e tak ž'ofk'e ko n'emr'eš p'iti.

žulitiimpf *trljati ruke*

*D'a s'em čekal k'ulik'e b'om d'obil z ispita, ž'ulil s'em r'ok'e 'ed n'erv'oz'e.

5. PREGLED POSEMANTIČKIM POLJIMA

U ovom dijelu rada provest će se pregled po nekim semantičkim poljima, a to su: kuća, strojevi i alat, kulinarstvo, odjeća i obuća, ljudi i životinje.

1. Kuća

blazina*f* *madrac punjen perjem*

eblok*m* *prozor*

gojng*m* *hodnik*

hiža*f* *kuća*

kotec*m* *svinjac/prostor za svinje*

ljesa*f* *ograda*

najž*entavan*

otoman*m* *kauč*

parma *f* *mjesto gdje se čuvalo sijeno*

pelnica*f* *podrum*

prsnica *f* *završna stropna greda*

rafung*m* *dimnjak*

raspelo *a* *n križ*

stelec*m* *stolac*

stoje *n* *prostorije za životinje i njihovu hranu*

stroža *f* *madrac napunjen slamom*

šekriet*m* *zahod*

šledenjm *štagalj*

škof m *slamnati krov*

škrinjaf *hladnjača*

špajzaf *smočnica*

šporet m *peč na drva i ugljen*

štokrlm *stolica bez naslona*

vustujen *bolta na krušnoj peći (ulaz u peć)*

2. Strojevi i alat

dreš m *stroj za vršenje žita*

gožva f *drvena mladica od graba*

grebljica *foruđe za skupljanje pepela ili razgrtanje žara u krušnoj peći*

hadraf *1. plahta za nšenje sijena ili lišća*

jarem m *željezna šipka za zapregu krave*

jotkaf *sprava za čišćenje pluga*

kladivecm *čekić*

lupar m *drvena lopata za krušnu peć*

mišavlinm *lopatica za smeće*

muhaljka f *palica za muhe*

pedvijaljek m *krpeni svitak*

rasuhe f *drvene vile za slamu*

smič m *drvena poluga za prijevoz pluga do krava ili konja*

šerajzlinm *žarač*

štuk *m* komad tkanine koja se vezala na hadru

teliežjak *m* željezna šipka koja se umetala u jarem

vejača *f* drvena lopata za grabljenje žita

zubačef *f* grablje

žetara *f* posuda za mlijeko

3. Kulinarstvo

devenicef *f* krvavice

erehm *m* orah

jajcon *f* jaje

meljaf *f* brašno

perperm *m* biber

prezlinif *f* krušne mrvice

skrajecm *m* okrajak

zafrig *m* zaprška

žgoncif *f* palenta

žgunica *f* šljivovica (rakija)

4. Odjeća i obuća

ancugm *m* odijelo

conjki *f* krpe/dronjci

ebljekaf *f* odjeća

fortufm *m* pregača

fortufnjača *f radna pregača*

kabonica *fzinski muški kaput*

kikljaf *haljina*

lačnjak *m remen*

lajbek *m2. prsluk*

natikačef *papuče*

nučaf *krpa/dronjak*

robačaf *košulja*

robec *m marama*

škerljak *m šešir*

štomfeč *čarape*

šurc *m pregača*

5. Ljudi

boagec *m siromak*

copernica *f vještica*

hadraf *2. ženska osoba za pomoć u radu*

lajbek *m 1. naivčina/lakovjerna osoba*

potepuh *m skitnica*

rafungierač *m dimnjačar*

6. Životinje

cujze*km* *ždrijebe*

ice*km* *tele*

klop*km* *krpelj*

kozlje*km* *jare*

6. ZAKLJUČAK

Svaki je govor jedinstven i poseban i prema tome, zaslužuje veliku pozornost. Govor sela Salinovca, kao i njegova povijest, slabo su istraženi. O ivanečkom govoru, od kojeg je salinovečki govor dobio temelje, pisao je Franjo Hrg u svome radu *Ivanečki govor i rječnik* te tako daoposebno priznanje govoru svojega kraja. Iako su Ivanec i Salinovec usko povezani, razlike u obilježjima njihovog govora ipak postoje.

Istraživanjem govora svojega sela otkrila sam da je, iako se slabo spominje, njegova povijest bila itekako bogata. Prilikom skupljanja riječi za rječnik, došla sam u kontakt s ljudima koji se prisjećaju svoje mladosti te su mi vjerno prenijeli običaje koji su ih međusobno povezivali. Neopisivo mi je drago što u mome selu postoje ljudi kojima je stalo do toga da se sačuvaju ti običaji, ali i naš govor.

Smatram da sam ovim radom doprinijela očuvanju govora svojega sela, dala mu priznanje za njegovu jedinstvenost i posebnost, ali ga i trajno sačuvala od zaborava. Osim toga, vjerna sam mišljenju da sve dok postoje ljudi koji žive za očuvanje narodnih običaja i govora svojega kraja, ali i ljudi kojima se oni prenose, ni jedno selo neće ostati bez tog bogatstva. Ponekad često zaboravimo koliko smo zapravo bogati jer nismo svjesni da pravo bogatstvo leži u nama. To bogatstvo na je usađeno odavno jer ipak je naša prva riječ bila upravo na govoru mjesta u kojem živimo.

LITERATURA

Knjiga

1. Hrg Franjo (1996): *Ivanečki govor i rječnik*. Ivanec: Narodno sveučilište „Đuro Arnold“
2. Ivšić Stjepan (1936): *Jezik Hrvata kajkavaca*. Matica Hrvatska, OgranakZaprešić
3. Kunić Ivanka (2002): *Tragom narodne baštine ivanečkoga kraja*.Mini-print logo, Varaždin

Izvori s Weba

1. Službeni web portal grada Ivanca, www.ivanec.hr (preuzeto 21. lipnja 2016.)
2. Službene stranice turističke zajednice grada Ivanca, www.ivanec-turizam.hr (preuzeto 21. lipnja 2016.)
3. Stranica Historical Maps of the Habsburg Empire, <http://mapire.eu/en/map/firstsurvey/?bbox=1793717.0862637404%2C5814118.698520663%2C1806768.7088434342%2C5819765.483985231>(preuzeto 21. lipnja 2016.)

Životopis

Zovem se Doroteja Lepoglavec i rođena sam 11. kolovoza 1992. godine u Varaždinu. Živim u Salinovcu. Osnovnu školu završila sam u Salinovcu 2007. godine. Iste godine upisala sam Ekonomsku školu u Ivancu. Nakon završetka srednje škole 2011. godine upisala sam Učiteljski studij, modul hrvatski jezik na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, odsjek u Čakovcu. Položila sam tečaj Znakovnog jezika u trajanju od četiri semestra kojeg organizira Hrvatski savez gluhoslijepih osoba „Dodir“. Aktivna sam članica Kulturno – umjetničkog društva Salinovec s kojim postižem zavidne rezultate na smotrama izvornog folklora u Hrvatskoj i inozemstvu.

Izjava o samostalnoj izradi diplomskog rada

Ja, Doroteja Lepoglavec, izjavljujem da sam samostalno izradila svoj diplomski rad Mali rječnik govora Salinovca, uz pomoć sumješšana u prikupljanju građe za diplomski rad te uz konzultacije s mentorom, prof. dr. sc. Đurom Blažekom.
